

ČESKÁ REPUBLIKA

R O Z S U D E K
J M Ě N E M R E P U B L I K Y

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jana Passera a soudců Mgr. Davida Hipšera a JUDr. Michala Mazance v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalovanému: **Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem Vyšehradská 424/16, Praha 2, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 23. 9. 2014, čj. 8 A 135/2014 – 8,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Podáním ze dne 8. 8. 2014 se žalobce domáhal ochrany před nezákonným zásahem žalovaného, který měl spočívat v porušení žalobcova práva na přístup k soudu a na zákonného soudce, a navrhl, aby soud žalovanému přikázal obnovit stav před tímto zásahem a předat žalobu z 3. 5. 2014 Krajskému soudu v Českých Budějovicích.

II.

[2] Městský soud v Praze vyzval žalobce usnesením ze dne 21. 8. 2014, čj. 8 A 135/2014 - 3, k úhradě soudního poplatku za podanou žalobu. Žalobce následně požádal o osvobození od soudních poplatků.

[3] Městský soud usnesením ze dne 23. 9. 2014, čj. 8 A 135/2014 – 8, žalobci přiznal částečné osvobození od soudních poplatků, takže jeho poplatková povinnost činila 300 Kč. Soud zohlednil velké množství soudních sporů, které žalobce vede u tohoto soudu, jejich samoučelný charakter a samotný postup žalobce v těchto sporech, zejména to, že žalobce zahajuje soudní

spory, o nichž ví, že v nich neuspěje, protože soudy již ve skutkově identických situacích již několikrát rozhodly v jeho neprospěch. Soud také dospěl k závěru, že majetkové poměry žalobce zásadně nepostačují k zaplacení soudního poplatku v plné výši. Soud však neshledal zvláště závažné důvody pro plné osvobození žalobce od soudního poplatku. I nemajetný navrhovatel by se měl podílet v míře, v jaké mu to jeho poměry umožňují, na nákladech řízení, aby pocíťoval odpovědnost spjatou s vedením řízení, byť by byla výše soudního poplatku symbolická. Soud rozhodl při zohlednění regulativní funkce soudních poplatků a s přihlédnutím k finanční situaci žalobce tak, že žalobce je povinen zaplatit poplatek ve výši 300 Kč.

III.

[4] Proti usnesení městského soudu podal žalobce (stěžovatel) kasační stížnost z důvodu, že nežádal o osvobození od všech soudních poplatků. Nesouhlasil s postupem soudu, který dospěl k závěru, že stěžovatel nemá dostatek prostředků, a přesto nepřiznal osvobození od poplatku. Podle názoru stěžovatele si soud uzurpoval pravomoc měnit výši poplatků a neodůvodnil, proč dospěl právě k výši 300 Kč. Tato částka není symbolická, symbolických by bylo například 32 Kč.

IV.

[5] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

V.

[6] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[7] Kasační stížnost není důvodná.

[8] Nejvyšší správní soud předně konstatuje, že netrval na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost ani na povinném zastoupení stěžovatele advokátem. Za situace, kdy předmětem kasačního přezkumu je usnesení, jímž byla zamítnuta žádost o osvobození od soudních poplatků, by trvání jak na podmínce uhrazení soudního poplatku za kasační stížnost, tak i na podmínce povinného zastoupení, znamenalo jen další řetězení téhož problému (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 9. 2007, čj. 9 As 43/2007 - 77).

[9] Část kasačních námitek směřovala proti důvodům, pro které městský soud osvobodil stěžovatele od soudního poplatku za podanou žalobu pouze částečně. Soudní řád správní v § 36 odst. 3 definuje podmínky, při jejichž splnění může soud k žádosti účastníka částečně nebo plně osvobodit od soudních poplatků; základní podmínkou je doložení, že účastník nemá dostatečné prostředky. I přes splnění základní podmínky nedostatku prostředků lze účastníkovi přiznat osvobození od soudních poplatků zcela pouze výjimečně, jsou-li pro to zvláště závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Městský soud takové zvláště závažné důvody u stěžovatele neshledal, a proto jej osvobodil pouze částečně.

[10] Nejvyšší správní soud se s argumentací městského soudu ztotožnil. Jím zvolený procesní postup považuje za rozumný a hospodárný, a to zejména s přihlédnutím k dosavadním zkušenostem s osobou stěžovatele. Nejvyšší správní soud již opakovaně vyhodnotil okolnosti, za nichž stěžovatel uplatňuje u soudu svá práva, jako projev svévolného a účelového uplatňování práva (viz např. rozsudek ze dne 8. 3. 2012, čj. 2 As 45/2012 - 11). Stěžovatel svá práva uplatňuje převážně zjevně šikanózním způsobem a soudí se pro samotné vedení sporu, nikoliv snahou o ochranu svých subjektivních veřejných práv (viz např. rozhodnutí ze dne 7. 6. 2012, čj. 2 As 82/2012 - 13, ze dne 28. 2. 2013, čj. 8 As 130/2012 - 10, a usnesení Ústavního soudu

ze dne 7. 6. 2013, sp. zn. I. ÚS 1632/13). Nejvyšší správní soud opakovaně potvrdil zákonnost rozhodnutí krajských soudů, které zamítly žádost stěžovatele o osvobození od soudního poplatku s odůvodněním, že stěžovatel zneužívá institutu osvobození od soudních poplatků k bezplatnému svévolnému uplatňování práva k neomezenému vedení soudních sporů (viz např. rozsudek ze dne 25. 2. 2013 čj. 2 As 28/2013 - 11).

[11] V evidenci Nejvyššího správního soudu je vedeno ke dni vydání tohoto rozhodnutí již více než 1200 spisů, kde stěžovatel vystupuje v pozici stěžovatele či navrhovatele. Jen od počátku roku 2014 napadlo k tomuto soudu 243 věcí, v nichž stěžovatel vystupoval jako účastník řízení, přičemž z tohoto počtu jich bylo dosud vyřízeno, resp. rozhodnuto 205 (31 řízení bylo zastaveno, 42 věcí bylo odmítnuto, 89 zamítnuto, pouze v 12 případech zdejší soud napadené rozhodnutí zrušil a vrátil věc krajskému soudu k dalšímu řízení, zbývající věci byly vyřízeny jiným způsobem). Z evidence zdejšího soudu je dále patrné, že množství stěžovatelem vedených sporů se v průběhu času zvyšuje. Pro srovnání lze uvést, že v roce 2008 bylo u Nejvyššího správního soudu vedeno „pouze“ 22 věcí, v nichž stěžovatel vystupoval jako účastník řízení, v roce 2010 to bylo 65 věcí, v roce 2012 již 312 věcí a v roce 2013 dokonce 399 věcí.

[12] Na vysoký počet sporů iniciovaných stěžovatelem před městským soudem poukázal i uvedený soud v napadeném usnesení. Pouhá skutečnost, že stěžovatel vede takové množství sporů, přirozeně sama o sobě neznamená, že by jeho žádostem nemělo být vyhověno. Rozhodující je seriozita a stereotypnost stěžovatelem vedených sporů, spojená s opakováním obdobných či zcela identických argumentů. Charakteristické pro stěžovatele je i to, že jeho kasační stížnosti často neobsahují konstruktivní kasační námitky ve smyslu § 103 odst. 1 s. ř. s., ale pouhé výhrady, resp. domněnky a představy o tom, jaký měl být v dané situaci správný postup příslušného soudu.

[13] Předmět sporu v nyní posuzované věci se neliší od mnoha předchozích řízení, v nichž stěžovatel dříve podal žalobu. Tyto spory přitom nejsou takového charakteru, aby měly vztah k podstatným okolnostem stěžovatelovy životní sféry. Netýkají se, a to ani nepřímě, jeho majetku, životních podmínek či jiných podobných záležitostí. Jde naopak o spory vyvolané stěžovatelovým zájmem o veřejné záležitosti a fungování veřejných institucí. Takové spory má stěžovatel plně právo vést. Není však důvod, aby náklady na vedení těchto sporů, které je zásadně povinen hradit každý žalobce, za stěžovatele pravidelně nesl stát formou osvobození od soudních poplatků. Osvobození od soudních poplatků nemá být institutem umožňujícím nemajetným osobám vést bezplatně spory podle své libosti, nýbrž zajistit, aby v případech, kdy nemají dostatek prostředků, a přitom je na místě, aby soudní spor vedly, jim nedostatek prostředků nebránil v účinné soudní ochraně. Takovou povahu však předmětný spor nemá (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2011, čj. 7 As 101/2011 - 66).

[14] Nejvyšší správní soud s ohledem na uvedené konstatuje, že žádost o osvobození od soudních poplatků za podanou žalobu byla pouze dalším z řady obstrukčních nástrojů, které stěžovatel využívá k bezúčelnému prodlužování řízení a neodůvodněnému zahlcování soudní soustavy. Stěžovatel zpravidla požádá o osvobození od soudních poplatků, případně také o ustanovení advokáta. Po zamítnutí těchto žádostí pak požádá o povolení splátek soudního poplatku nebo posečkání s jeho platbou, resp. o prodloužení lhůty k předložení plné moci udělené advokátovi. Správní soudy však tyto žádosti zpravidla zamítnou z důvodu svévolného uplatňování práva stěžovatelem a jeho obstrukčního přístupu k vedení řízení (viz např. usnesení ze dne 8. 8. 2012, čj. 8 As 71/2012 - 13, a ze dne 4. 10. 2012, čj. 8 As 71/2012 - 22). Stěžovatel tak rozehrává písemný „ping pong“ se správními soudy, který prodlužuje soudní řízení o několik

týdnů až měsíců. Výsledkem řízení pak obvykle bývá jeho zastavení pro nezaplacení soudního poplatku.

[15] Z toho důvodu soud nepřisvědčil ani námitce, že 300 Kč není symbolickou částkou. Tato částka představuje pouze zlomek zákonné výše soudního poplatku a Nejvyšší správní soud je ve shodě s Městským soudem v Praze, že tato částka je zcela adekvátní žalobcově finanční situaci, a to i s přihlédnutím k výše uvedenému velmi častému postupu stěžovatele v soudních řízeních.

[16] Nedůvodnou je i kasační námitka, že městský soud svévolně změnil výši poplatku. Městský soud uvedl ve výroku ve shodě s § 36 odst. 3 s. ř. s., že stěžovateli přiznává částečné osvobození od soudního poplatku ve výši 1700 Kč, takže se jeho poplatková povinnost snižuje na 300 Kč. Součet těchto částek činí 2000 Kč, což je zákonná výše soudního poplatku za žalobu na ochranu před nezákonným zásahem podle položky 18 odst. 2 písm. d) sazebníku soudních poplatků, který je přílohou zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

[17] K dalším, často nepřiliš srozumitelně podaným, námitkám stěžovatele lze souhrnně konstatovat, že většina z nich není vůbec způsobilá zpochybnit věcnou správnost a zákonost napadeného usnesení městského soudu. Nejvyšší správní soud se jimi proto věcně nezabýval.

[18] Nejvyšší správní soud neshledal napadené usnesení nezákonné, proto kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[19] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu podle obsahu spisu žádné náklady nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 26. listopadu 2014

JUDr. Jan Passer
předseda senátu